

ΣΤΕ 845/2018 [Μη νόμιμη κατάργηση παλαιάς κοινοτικής οδού]

Περίληψη

-Οι προσβαλλόμενες πράξεις, κατά το μέρος που προσβάλλονται, έχουν ως συνέπεια την κατάργηση τμήματος οδού, δηλαδή τον αποχαρακτηρισμό κοινοχρήστου πράγματος δυνάμει διατάξεων που εντάσσονται στο δημόσιο δίκαιο. Επομένως, από την προσβολή των πράξεων αυτών γεννάται ακυρωτική διαφορά. Εξάλλου, οι προσβαλλόμενες πράξεις αφορούν την εν μέρει κατάργηση τμήματος του οδικού δικτύου και τη δημιουργία νέου, ήτοι ζήτημα το οποίο συνάπτεται με τη διαρρύθμιση του χώρου στην περιοχή, επηρεάζει την δυνατότητα δόμησης των παρόδιων ακινήτων και συνιστά άσκηση αρμοδιότητας οιονεί πολεοδομικού σχεδιασμού.

-Δεν επιτρέπονται οι αποσπασματικές και απρογραμμάτιστες πράξεις διαχείρισης του οδικού δικτύου, όπως η διάνοιξη, διαπλάτυνση και κατάργηση οδών βάσει εντετοπισμένων εκτιμήσεων με γνώμονα την εξυπηρέτηση τοπικής ανάγκης, χωρίς υπολογισμό των ευρύτερων επιπτώσεων που αυτές ενδέχεται να έχουν. Η κατ' εξαίρεση επιτρεπόμενη στις εκτός σχεδιασμού περιοχές δόμηση τελεί υπό την προϋπόθεση, ότι πληρούται, πάντως, ο βασικός κανόνας της πολεοδομικής νομοθεσίας, κατά τον οποίο δομήσιμα είναι τα γήπεδα που έχουν πρόσωπο σε κοινόχρηστο χώρο νομίμως υφιστάμενο, μη προκύψαντα από ιδιωτική βούληση, διότι άλλως θα καθίστατο δυνατή η δόμηση σε εκτός σχεδίου περιοχές υπό όρους ευνοϊκότερους, από την ανωτέρω άποψη, ακόμη και εκείνων που ισχύουν στις εντός σχεδίου περιοχές.

-Δεδομένου ότι α) εκ του Συντάγματος προκύπτει υποχρέωση συνολικού σχεδιασμού του οδικού δικτύου, ο οποίος πρέπει να εξειδικεύεται μέχρι το επίπεδο δήμου ή κοινότητας και β) η αναγνώριση, κατάργηση κ.λπ. δημοτικής ή κοινοτικής οδού έχει σοβαρές συνέπειες, μεταξύ άλλων, ως προς τη δόμηση των παρόδιων ακινήτων και την πολεοδομική και χωροταξική διαρρύθμιση της περιοχής, το ζήτημα της ύπαρξης ή μη δημοτικής ή κοινοτικής οδού δεν μπορεί να επιλύεται κατά περίπτωση, επ' ευκαιρία συγκεκριμένης υπόθεσης, με κίνδυνο έκδοσης αποσπασματικών και αντιφατικών αποφάσεων, αλλά πρέπει να τέμνεται εγκύρως με την έκδοση πολιτειακής πράξης ανεξαρτήτως του χαρακτήρα της οδού. Διαφορετικό δε είναι το ζήτημα της τυχόν ύπαρξης ιδιωτικών δικαιωμάτων, για τα οποία αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστήρια. Μέχρι την ολοκλήρωση του συνολικού σχεδιασμού του οδικού δικτύου, η οποία πρέπει να λάβει χώρα εντός ευλόγου χρόνου, είναι ανεκτή η κατά περίπτωση αναγνώριση δημοτικών κ.λπ. οδών με πράξη του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου πολεοδομικού σχεδιασμού, κατά τις διακρίσεις του ν.2831/2000 και σύμφωνα με τα κριθέντα με την απόφαση 3661/2005 Ολ. του Δικαστηρίου κατά το αυτό

μεταβατικό διάστημα, ειδικές αρμοδιότητες εξακολουθούν να ασκούνται κατά τα προβλεπόμενα στις οικείες διατάξεις, όπως λ.χ. η αρμοδιότητα αναγνώρισης δημοτικής ή κοινοτικής οδού κατ' άρθρο 162 του ΚΒΓΓΝ (1 του π.δ. της 24-31.5.1985), ασκούμενη με την έκδοση πράξης του κατά τις αμέσως ανωτέρω διακρίσεις, αρμοδίου κατά περίπτωση κρατικού οργάνου, ανάλογα με το αντικείμενο και το εύρος εφαρμογής της καθώς και η αρμοδιότητα του άρθρου 20 του ν.δ. της 17.7.1923, η οποία ασκείται με πράξη του αρμόδιου Υπουργού.

-Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι το Δημοτικό Συμβούλιο Κασσάνδρας και ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης με τις προσβαλλόμενες εν προκειμένω πράξεις τους έκριναν ότι, σύμφωνα με τον νόμο, για την έγκριση και εκτέλεση του επίμαχου έργου και την κατάργηση τμήματος παλαιός κοινοτικής οδού αρκεί η τήρηση των διατάξεων του ν. 4014/2011 και των κατ'εξουσιοδότηση αυτού εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων, καθώς και η έγκριση των σχετικών μελετών και εκθέσεων (οδοποιίας και περιβαλλοντικής τεχνικής έκθεσης) από το Δημοτικό Συμβούλιο. Όμως, εκτός από τις προϋποθέσεις που απαιτούνται από την περιβαλλοντική και δημοτική νομοθεσία, οι οποίες φαίνεται να τηρήθηκαν εν προκειμένω, ο σχεδιασμός, η επέμβαση και η εκτέλεση έργων επί του οδικού δικτύου των δήμων, στα οποία περιλαμβάνεται και η κατάργηση τμήματος του οδικού τους δικτύου, πρέπει, κατά τον νόμο, να εγκρίνεται με πράξη του αρμόδιου για τον πολεοδομικό σχεδιασμό κρατικού οργάνου, ανάλογα με το είδος και την έκταση της επέμβασης στο οδικό δίκτυο. Εφόσον, στην προκειμένη περίπτωση δεν εκδόθηκε πράξη του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας, κρατικού οργάνου για την κατάργηση του επίμαχου τμήματος υφισταμένης (παλαιός κοινοτικής) οδού, οι προσβαλλόμενες πράξεις, καθ'ο μέρος ενσωματώνουν και επιτρέπουν την άμεση κατάργηση του τμήματος αυτού της οδού με την άρση του κοινόχρηστου χαρακτήρα του εν λόγω τμήματος, εκδόθηκαν μη νομίμως, όπως βασίμως προβάλλεται, και πρέπει κατά το μέρος αυτό να ακυρωθούν.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Δ. Βασιλειάδης

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή της από το Δικαστήριο.